

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/128/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2320010461
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2320010461.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedu Mgr. Pavla Macháča a členov senátu JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci obžalovaného A. B., nar. XX. XXXX XXXX v C., trvalé bydlisko D. E. XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c), písm. d) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. j) a ust. § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, o odvolaní prokurátorky Okresnej prokuratúry Galanta proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 12. apríla 2023, sp. zn. 27T/40/2020, na verejnom zasadnutí konanom 9. novembra 2023 v Trnave, takto

rozhodol:

I. Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku sa napadnutý rozsudok zrušuje vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

II. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa obžalovaný

A. B., nar. XX. XXXX XXXX v C., trvalé bydlisko D. E. XXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou v inej trestnej veci,
o d s u d z u j e

podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona v znení účinnom do 30.4.2022, za použitia § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 5, § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Trestného zákona na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov a 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona sa obžalovaný na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušuje sa výrok o treste rozsudku Okresného súdu Galanta z 20. februára 2019, sp. zn. 31T/113/2018, právoplatný 1. augusta 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave z 1. augusta 2019, sp. zn. 5To/56/2019, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) z 12. apríla 2023, sp. zn. 27T/40/2020, bol obžalovaný A. B. (ďalej len „obžalovaný“) uznávaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c), písm. d) Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) s poukazom na ust. § 138 písm. j) a ust. § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

od presne nezistenej doby, minimálne však od leta roku 2017 až do dňa 04. januára 2018 pre vlastnú potrebu, ako aj za účelom ďalšieho predaja si neoprávnene zadovážoval bližšie nezistené množstvá drogy zvanej „pervitín, ktorý prechovával pri sebe, alebo v mieste svojho trvalého bydliska v obci D.

a následne predával, ako aj dával bezodplatne v rôznych množstvách, za rôznu finančnú hotovosť viacerým užívateľom tejto drogy v obci D. a v jeho širšom okolí, ako aj v meste C. - minimálne šiestim konzumentom a to F. G., B. H., I. J., K. L., M. B., L. N. a mal. N., nar. XX.XX.XXXX, pričom dňa 04. januára 2018 pri prehliadke motorového vozidla zn. VW POLO Clasic s EČ: N. XXX O., v ktorom sa menovaný viezol spolu s vodičom, bola zaistená okrem iného aj zatavená injekčná striekačka s obsahom bielej kryštalickej látky s mierkou pri 1,5 ml., pričom znaleckým skúmaním na Kriminalistickom a expertíznom ústave Policajného zboru v Košiciach pod ČES: PPZ-KEU-KE-EXP-2018/229 bolo zistené, že predložená zaistená neznáma kryštalická látka s hmotnosťou 350 mg obsahuje účinnú látku metamfetamín o priemernej koncentrácii 47,3% hmotnostného a 166 mg absolútneho metamfetamínu, z ktorej je možné pripraviť minimálne 4 bežné jednotlivé dávky drogy, rovnako vykonaným skúmaním bola na predloženom stere z rúk obvineného zistená prítomnosť stopového množstva; metamfetamínu a z výsledkov DNA analýzy vyplynulo, že DNA profil zaistený z povrchu uvedenej injekčnej striekačky je zhodný s DNA profilom porovnávacej vzorky bukálneho výteru obvineného, pričom účinná látka „pervitín“ - metamfetamín je zaradená v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do II. skupiny psychotropných látok.

2. Okresný súd za to obžalovaného odsúdil podľa § 172 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. l), § 37 písm. h), písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4, § 39 ods. 2 pís. d), ods. 4, § 42 ods. 1 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a), ods. 4, ods. 5 Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil obžalovanému i ochranný dohľad v trvaní 2 rokov. Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zároveň zrušil výrok o treste rozsudku Okresného súdu Galanta sp. zn. 31T/113/2018 z 20. februára 2019, právoplatný 1. augusta 2019 ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

3. V odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd uviedol, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní realizoval vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“), že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, ktoré vyhlásenie okresný súd prijal a následne vykonal dokazovanie na hlavnom pojednávaní len čo do výroku o treste a o ochrannom opatrení.

4. Samotný výrok o treste okresný súd odôvodnil tým, že zistil jednu poľahčujúcu okolnosť priznania viny a oľutovanie spáchania trestného činu § 36 písm. l) Tr. zák. a dve priťažujúce okolnosti spáchal viac trestných činov a bol už za trestný čin odsúdený § 37 písm. h), písm. m) Tr. zák.. Pri prevahe priťažujúcich okolností a pri použití § 38 ods. 4 Tr. zák. zvýšil dolnú hranicu trestnej sadzby o jednu tretinu. V danom prípade bolo potrebné ukladať súhrnný trest odňatia slobody. S poukazom na kvalifikačný moment § 172 ods. 2 Tr. zák. určil takto zvýšenú dolnú hranicu trestnej sadzby odňatia slobody na 11 rokov a 8 mesiacov. Ďalej okresný súd však dôvodil tým, že pri vyhlásení rozsudku v súvislosti s výrokom o treste opomenul tú skutočnosť, že obžalovaný bol rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 1T/53/2008 z 9. apríla 2008, právoplatný dňa 9. apríla 2008 odsúdený okrem iného za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák., a toto odsúdenie nebolo ku dňu rozhodnutia zahladené. Z uvedeného dôvodu dolná hranica trestnej sadzby sa v zmysle § 38 ods. 5 Tr. zák. mala zvýšiť na 12 rokov a 6 mesiacov. Súd pri ukladaní treste preto nesprávne prihliadol na ust. § 36 písm. l), § 37 písm. h), m), § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák..

5. Pri úvahe o výmere trestu zobral okresný súd do úvahy učené vyhlásenie obžalovaného o vine. Vyhlásenie viny obžalovaným v súlade s podanou obžalobou, ktoré súd za splnenia zákonných podmienok, ak prijme je nenapadnuteľné odvolaním. Takéto vyhlásenie je z hľadiska ďalšieho postupu súdu veľmi významné, keďže v rozsahu priznania obžalovaného sa nevykonalo kontradiktórne hlavné pojednávanie. Za týchto okolností dospel okresný súd k záveru, že účel trestu možno dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania, pričom takto je aj splnený zákonný základ odôvodňujúci mimoriadne zníženie trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovené trestnej sadzby odňatia slobody v súlade s ustanovením § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák.. Súd z uvedeného dôvodu pri posudzovaní výmery trestu odňatia slobody a pri posudzovaní spravodlivosti ukladaného trestu uložil obžalovanému trest odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom stanoveného trestu odňatia slobody, a to trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov.

6. S poukazom na § 48 ods. 2 písm. a), ods. 4, ods. 5 Tr. zák. obžalovaného pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Okresný súd argumentoval tým, že obžalovaný v prejednávanej trestnej veci učinil vyhlásenie o vine a zároveň oľutoval spáchanie žalovanej trestnej činnosti. Okrem toho okresný súd poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Levice sp. zn. 3Nt/13/2021 z 23. marca 2021, právoplatné dňa 23. marca 2023, ktorým bol odsúdený A. B. preradený na ďalší výkon trestu odňatia slobody vo výmere 8 rokov a 8 mesiacov nepodmienečne, uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 31T/113/2018, z ústavu na výkon trestu

so stredným stupňom stráženia do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Okresný súd mal preto za to, že náprava obžalovaného bude v ústave s minimálnym stupňom stráženia v plnom rozsahu zaručená.

7. Pretože bol obžalovanému ukladaný súhrnný trest, okresný súd zároveň zrušil výrok o treste rozsudku Okresného súdu Galanta sp. zn. 31T 113/2018, z 20. februára 2019, právoplatný 1. augusta 2019, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

8. Výrok o ochrannom opatrení okresný súd odôvodnil tak, že na dovŕšenie nápravy obžalovaného v súlade s ustanovením § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil i ochranný dohľad v trvaní 2 rokov, pretože ho odsúdil za obzvlášť závažný zločin na nepodmienečný trest odňatia slobody.

9. Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní a poučení o opravnom prostriedku prokurátorka Okresnej prokuratúry Galanta (ďalej len prokurátorka) podala odvolanie voči rozsudku, čo do výroku o treste.

10. Obžalovaný sa po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní a po poučení o opravnom prostriedku nevyjadril k opravnému prostriedku. V rámci zákonom stanovenej lehoty na podanie opravného prostriedku odvolanie nepodal, a teda táto lehota márne uplynula.

11. Prokurátorka zahlásené odvolanie odôvodnila písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 29. mája 2023.

11.1. Prokurátorka v odvolaní po krátkej rekapitulácii výrokov a odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedla, že s napadnutým rozsudkom, najmä čo do výšky uloženého trestu ako i samotného odôvodnenia jeho uloženia sa nestotožňuje, uložený trest považuje za neprimerane mierny, v rozpore so zásadami na ukladanie trestov v zmysle § 34 a nasl. Tr. zák..

11.2. Citujúc ust. § 34 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 4 Tr. zák. je toho názoru, že sa nimi okresný súd pri ukladaní trestu dostatočne neriadil. Z jednotlivých okolností prípadu je nepochybné, že obžalovaný bol doposiaľ 11x súdne trestaný. Napriek uvedenému počtu predchádzajúcich odsúdení a napriek skutočnosti, že obžalovanému boli v minulosti ukladané tak podmiennečné, ako i nepodmienečné tresty odňatia slobody, ktoré na neho celkom evidentne nemali absolútne žiaden výchovný ani nápravný účinok, okresný súd ukladal obžalovanému trest znížený pod zákonom ustanovenú - zvýšenú trestnú sadzbu. Na tomto mieste mala za potrebné uviesť, že súd pri ukladaní trestu nesprávne aplikoval ustanovenie § 38 ods. 2 ods. 4 Tr. por. a neprihliadol na ustanovenie § 38 ods. 5 Tr. por., ktoré malo byť v danom prípade použité, a to s poukazom na odsúdenie Okresným súdom Galanta z 9. apríla 2008 v konaní pod sp. zn. 1T/ 53/2008, kde bol obžalovaný odsúdený za zločin podľa § 189 ods. 2 Tr. zák., čo v odôvodnení napadnutého rozsudku napokon aj konštatoval samotný okresný súd.

11.3. S poukazom na vyššie uvedené z hľadiska ukladania trestu uviedla, že v danom prípade predstavuje dolná hranica zvýšenej trestnej sadzby výmeru 12 rokov 6 mesiacov (§ 38 ods. 5, § 172 ods. 2 Tr. zák.). Za zločin podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák., za ktorý bol obžalovaný odsúdený rozhodnutím z 20. februára 2019, sp. zn. 31T/113/2018, na nepodmienečný trest odňatia slobody 8 rokov 8 mesiacov. Za takto ustáleného stavu, pri predchádzajúcich desiatich odsúdeniach za rôznu (i násilnú) trestnú činnosť, bol obžalovanému za jeden zločin (§ 189 ods. 2 písm. a) Tr. zák.) a jeden obzvlášť závažný zločin (§ 172 ods. 2 Tr. zák.) uložený súhrnný trest odňatia slobody, ktorý je na samej dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby za obzvlášť závažný zločin podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. (10 rokov), čo sa vzhľadom na predchádzajúci život obžalovaného, ako i predchádzajúce spáchanie zločinu a z toho odvíjajúce sa i zvýšenie dolnej hranice trestnej sadzby podľa § 38 ods. 5 Tr. zák. na

12 rokov 6 mesiacov sa prokurátorke javí ako neprimerané, v rozpore so zásadami na ukladanie trestov. 11.4. Pokiaľ ide o mimoriadne zníženie trestnej sadzby pod dolnú hranicu o 1/3 podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam, to podľa prokurátorky síce v zmysle súdnej praxe je prípustné i po prijatí vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por. na hlavnom pojednávaní, avšak takýto postup by celkom nepochybné nemal byť automatický. Vzhľadom na učené vyhlásenie obžalovaného, by s poukazom na jeho predchádzajúci život i možnosti nápravy, ako i s poukazom na to, že trest mu je ukladaný za dva mimoriadne závažné trestné činy, bolo „odmenou“ (zákonou) aj ukladanie trestu na dolnej hranici zvýšenej trestnej sadzby, t. j. v trvaní 12 rokov 6 mesiacov (i s prípadným zaradením do ÚVTOS so stredným stupňom stráženia), avšak ukladanie trestu v trvaní 10 rokov sa javí vzhľadom na uvedené ako neprimerané. Zdôraznila, že obžalovaný pácha závažnú trestnú činnosť v zásade konštantne od roku 2003 a pokiaľ mal okresný súd pri takomto páchatelovi a pri uvedených trestných činoch rozpätie sadzby od 12 rokov 6 mesiacov až do 20 rokov (§ 41 ods. 2 Tr. zák.), nie je zrejmé z akého dôvodu bol ukladaný trest pod samotnú dolnú hranicu takto upravenej sadzby (pričom samotné priznanie obvineného a vyhlásenie o vine vzhľadom na všetky už uvedené dôvody je na takýto postup nepostačujúce a nedôvodné).

11.5. Vzhľadom na vyššie uvedené je prokurátorka toho názoru, že okresným súdom uložený trest je neprimerane mierny, v rozpore s ustanovením § 34 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., preto navrhla, aby Krajský súd v Trnave v zmysle ust. § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a aby v zmysle ustanovenia § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozhodol tak, že obžalovanému uloží primeraný a zákonný trest, za ktorý možno v danom prípade považovať trest odňatia slobody (nepodmienečný) na dolnej hranici zvýšenej trestnej sadzby, resp. i v hornej polovici zákonom stanovenej trestnej sadzby.

12. Obžalovaný sa k odvolaniu prokurátorky písomne vyjadril vlastnoručne spísaným podaním doručeným okresnému súdu 21. júla 2023.

13. Obžalovaný sa v ňom uviedol, že sa stotožňuje s napadnutým rozsudkom a s plným vedomím trest prijíma. Žiadal, aby odvolanie prokurátorky bolo zamietnuté ako nedôvodné, pretože uložený trest je postačujúci na jeho nápravu, aby sa stal riadnym občanom Slovenskej republiky.

14. Spisový materiál bol Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) riadne predložený na rozhodnutie 5. septembra 2023.

15. Za účelom prejednania podaného odvolania nariadil krajský súd termín verejného zasadnutia na 9. novembra 2023. Verejného zasadnutia sa zúčastnila prokurátorka, obžalovaný a obhajca obžalovaného, ktorý sa na základe substitučnej plnej moci nechal zastúpiť JUDr. Rudolfom Blažekom. Účasť obžalovaného bola zabezpečená z ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou prostredníctvom video-konferenčného zariadenia podľa § 61b Tr. por., pričom obhajoba voči tomuto postupu neuplatnila žiadne výhrady.

16. Dokazovanie krajský súd na verejnom zasadnutí nedoplňal, nakoľko v tomto smere žiadne návrhy neboli. V rámci konečných návrhov prokurátorka sa pridržala písomného odôvodnenia odvolania okresnej prokuratúry ako aj konečného návrhu v ňom uvedeného. Obhajoby žiadala, aby bolo odvolanie prokuratúry zamietnuté, nakoľko nie je dôvodné. Obžalovaný sa stotožnil so stanoviskom obhajoby a navrhol, aby bolo odvolanie prokurátorky zamietnuté.

17. Podľa § 321 ods. 1 Tr. por., odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,
- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,
- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,
- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,
- e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo
- f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 321 ods. 2 Tr. por., ak bolo odvolanie obmedzené podľa § 317 ods. 1 alebo 3, odvolací súd z dôvodu uvedeného v odseku 1 zruší len napadnutý výrok rozsudku. Ak však odvolací súd zruší hoci i len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por., odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

18. Krajský súd ako súd odvolací, na základe riadne a včas podaného odvolania na to oprávnenou osobou – prokurátorkou - postupom podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku rozsudku, proti ktorému podala odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolanie prokurátorky je dôvodné.

Ku konaniu, ktorého napadnutému výroku predchádzalo

19. Pokiaľ ide o konanie, ktoré výroku o treste predchádzalo, prokurátorka mu v odvolaní žiadne chyby nevytýkala a chyby odvolaním nevytýkané, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., krajský súd vlastným prieskumom nezistil.

20. Možno tak skonštatovať, že okresný súd ohľadom napadnutého výroku o treste vykonal dokazovanie postupom súladným s Tr. por. a v rozsahu dostatočnom na stavu veci a zákonu zodpovedajúcemu rozhodnutiu.

K trestaniu všeobecne

21. Pokiaľ ide o napadnutý výrok o treste, krajský súd považuje za potrebné na úvod pripomenúť niektoré teoretické východiská rozhodné pre ukladanie trestu.

22. Pri úvahách o druhu a výmere trestu postupuje každý súd v zmysle zásad a kritérií rozhodných pre ukladanie trestov uvedených v ustanovenia § 34 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. Trest má postihovať iba páchatela, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

23. Trest ako taký je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatela a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatela si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatela. Záver súdu o možnosti nápravy páchatela musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatelov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

24. Trest je aj jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t.j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatela a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatelmi.

25. Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatelov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatela trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatela a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

26. Pri ukladaní trestu musí súd obligatórne prihliadnúť podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností. Zároveň pri určovaní druhu a výmery trestu musí súd v súlade s ustanovením § 34 ods. 4 Tr. zák. prihliadnúť na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchatela, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

27. Ak súd odsudzuje páchatela za dva alebo viac trestných činov, uloží mu úhrnný trest podľa toho zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin z nich najprísnejšie trestný. Ak sú dolné hranice trestných sadzieb trestov odňatia slobody rôzne, je dolnou hranicou úhrnného trestu najvyššia z nich.

28. V stručnosti treba uviesť, že princíp ukladania úhrnného trestu podľa § 41 ods. 1 Tr. zák. spočíva v tom, že páchatelovi dvoch alebo viacerých trestných činov je ukladaný trest v rámci trestnej sadzby činu najprísnejšie trestného, pričom sa musí v tomto výroku odraziť aj skutočnosť, že nejde iba o trest za tento trestný čin, ale i za ďalšie, zbiehajúce sa trestné činy. To sa premietne v priznaní priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h) Tr. zák., teda že páchatel spáchal viac trestných činov. Ukladanie trestu podľa ustanovenia § 41 ods. 1 Tr. zák. v sebe zahŕňa aplikovanie absorpčnej (pohlčovacej) zásady, ktorej obsahom je pravidlo, že prísnejší trest pohlcuje trest nižší (poena maior absorbet minorem), čo samo osebe je výrazným benefitom pre páchatela, ktorému sa trest ukladá.

29. Pokiaľ ide o súhrnný trest, ten súd ukladá vtedy, ak odsudzuje páchatela za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin. Súd teda páchatela odsudzuje a ukladá mu súhrnný trest za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin, pričom prejednávany trestný čin musí byť vo viacčinnom súbehu so skorším trestným činom, za ktorý už bol odsúdený. Trestný rozkaz má taktiež povahu odsudzujúceho rozsudku. Účinky spojené s vyhlásením rozsudku nastávajú doručením trestného rozkazu obvinenému. Ak Trestný zákon stanovuje v ustanovení § 42

ods. 1 povinnosť spravovať sa pri ukladaní súhrnného trestu zásadami platnými pre ukládanie úhrnného trestu, jeho účelom je snaha zabezpečiť, aby bol páchatel potrestaný rovnakým spôsobom, ako keby sa o všetkých jeho trestných činoch rozhodovalo v jedinom spoločnom konaní. Súhrnný trest teda nastupuje namiesto úhrnného trestu, ktorý by bol inak páchatelovi uložený, ak by sa o všetkých zbíhajúcich trestných činoch rozhodovalo v spoločnom konaní. Súhrnný trest je pre páchatela priaznivejší ako trest samostatný, pretože je v ňom zohľadnená skutočnosť, že páchatel sa dopustil ďalšieho trestného činu, pričom nebol varovaný odsudzujúcim rozsudkom týkajúcim sa skoršieho trestného činu. Možno teda zosumarizovať, že súhrnný trest sa uloží iba v prípade viacčinného (reálneho) súbehu trestných činov, a to len vtedy, ak bol páchatel za časť zbíhajúcej sa trestnej činnosti už odsúdený za predpokladu, že na takéto odsúdenie je možné prihliadnuť.

Konkrétne k výroku o treste

30. Pokiaľ ide o napadnutý výrok o treste, okresný súd dospel k správne právnemu záveru, že obžalovanému je potrebné ukladať súhrnný trest podľa § 42 ods. 1 Tr. zák., keďže súdnej trestnej činnosti sa dopustil skôr, ako v trestnej veci Okresného súdu Galanta vedenej pod sp. zn. 31T/113/2018 bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom z 20. februára 2019, právoplatným 1. augusta 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave z 1. augusta 2019, sp. zn. 5To/56/2019, pričom na tieto závery krajský súd poukazuje bez potreby ich opakovania.

31. Pokiaľ ide o druh trestu, vzhľadom na to, že skorším rozsudkom bol obžalovanému uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov a 8 mesiacov, správne okresný súd v tomto konkrétnom prípade obžalovanému ukladal nepodmienečný trest odňatia slobody, keďže z ustanovenia § 42 ods. 2 Tr. zák. expresis verbis vyplýva, že súhrnný trest nesmie byť miernejší ako trest uložený skorším rozhodnutím.

32. Okresný súd nepochybil ani vtedy, ak súhrnný trest ukladal podľa toho zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin z nich (zo zbíhajúcich sa) najprísnejšie trestný, ktorým je obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. účinného do 30. apríla 2022, za ktorý Tr. zák. v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody v rozpätí od 10 rokov do 15 rokov.

33. Pokiaľ ide o pomer a mieru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, okresný súd toto správne preskúmal, avšak výsledný pomer ustálil u obžalovaného jednoznačne nesprávne.

34. Totižto pri ukladaní trestu za viac trestných činov (či už úhrnného alebo súhrnného) platí, že poľahčujúca okolnosť v podobe priznania sa a úprimného oľutovania trestného činu podľa § 36 písm. l) Tr. zák. sa musí vzťahovať na všetky zbíhajúce sa trestné činy, za ktoré sa ukladá jeden úhrnný, resp. súhrnný trest.

Avšak z obsahu pripojeného spisu Okresného súdu Galanta sp. zn. 31T/113/2018, ktorý bol na hlavnom pojednávaní riadne oboznámený, jednoznačne vyplynulo, že v danej trestnej sa obžalovaný k trestnému činu vydierania nepriznal, naopak jeho spáchanie výslovne popieral, nietožby jeho spáchanie úprimne oľutoval. Bol však usvedčený a právoplatne zaň odsúdený.

Ak sa teda obžalovanému má v tomto prípade ukladať súhrnný trest za dva spáchané trestné činy, z ktorých priznal (a oľutoval) len jeden, tak je zrejmé, že mu poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák. nepatrí, nakoľko takýto postoj (priznanie a úprimná ľútosť) obžalovaného nepokryl oba spáchané trestné činy.

35. Pokiaľ ide o priťažujúce okolnosti, okresný súd pre zmenu pochybil v tom smere, keď priznal obžalovanému priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Tr. zák., teda že spáchal viac trestných činov a to v situácii, kedy mu súčasne ukladal súhrnný trest aj s použitím tzv. asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Tr. zák.

Krajský súd v tomto smere poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 1/2011 pod por. č. 1, podľa ktorého spáchanie druhého trestného činu ako priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. h) Tr. zák. sa nepoužije, ak je potrebné z dôvodu viacčinného súbehu trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, aplikovať asperačnú zásadu v zmysle § 41 ods. 2 Tr. zák.. Spáchanie druhého trestného činu je totiž okolnosťou podmieňujúcou použitie prísnejšej trestnej sadzby. Platí teda, že okolnosť podmieňujúca použitie prísnejšej trestnej sadzby môže byť takto použitá nielen podľa úpravy obsiahnutej v ustanovení osobitnej časti Tr. zák. (jeho príslušnom vyššom odseku), ale aj v ustanovení všeobecnej časti Tr. zák. (§ 41 ods. 2). Ak je potom takto použitá, jej duplicitnému použitiu ako priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h) Tr. zák. bráni zásada „ne bis in idem“ vyjadrená v § 38 ods. 1 Tr. zák.

36. Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno zhrnúť, že okresný súd mal po správnom uobžalovaného skonštatovať pri absencii akejkoľvek poľahčujúcej okolnosti len existenciu jednej priťažujúcej okolnosti a síce, že už bol za trestný čin odsúdený (§ 37 písm. m) Tr. zák.).

37. Ako dôvodnú vyhodnotil krajský súd aj odvoláciu námietku prokurátorky ohľadom neaplikácie ust. § 38 ods. 5 Tr. zák. zo strany okresného súdu. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že obžalovaný bol rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 1T/53/2008 z 9. apríla 2008, právoplatný 9. apríla 2008, odsúdený okrem iného za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm.

a) Tr. zák., ktoré odsúdenie dosiaľ zahladené nemá.

38. Nakoniec okresný súd pochybil pri ukladaní súhrnného trestu aj v tom, že neaplikoval ust. § 41 ods. 2 Tr. zák. upravujúce vyššie spomínanú tzv. „asperačnú zásadu“, hoci obžalovanému ukladal súhrnný trest za dva úmyselné trestné činy, z nich jeden je zločin a druhý obzvlášť závažný zločin, ktoré boli spáchané dvoma skutkami.

39. Vyššie uvedené pochybenia okresného súdu vytýkané prokurátkou viedli k tomu, že krajský súd jej odvolaniu vyhovel a postupom § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. vo veci rozhodol tak, že podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. účinného do 30. apríla 2022, pri existencii jednej priťažujúcej okolnosti, že obžalovaný už bol v minulosti odsúdený za trestný čin (§ 37 písm. m) Tr. zák.), modifikujúc dolnú hranicu trestnej sadzby postupom podľa § 38 ods. 5 Tr. zák. jej zvýšením o jednu polovicu z dôvodu opätovného spáchania zločinu zo strany obžalovaného na 12 rokov a 6 mesiacov, pri zvýšenej hornej hranici 20 rokov v dôsledku aplikácie ust. § 41 ods. 2 Tr. zák. (tzv. asperačnej zásady) a aplikácie § 42 ods. 1 Tr. zák., obžalovanému uložil súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov a 6 mesiacov.

40. Tento trest je vymeraný na samej dolnej hranici modifikovanej trestnej sadzby a podľa názoru krajského súdu zodpovedá všetkým zákonným hľadiskám stanoveným pre jeho ukladanie v zmysle ust. § 34 Tr. zák. Vo výraznej miere zohľadňuje to, že sa obžalovaný k aktuálne súdnej drogovej trestnej priznal a realizoval vo vzťahu k nej vyhlásenie o vine, ktoré bolo okresným súdom prijaté, no na strane druhej zohľadňuje aj osobu obžalovaného ako recidivistu trestnej činnosti, ktorý ju pácha permanentne od roku 2003 a ktorého od páchania ďalšej trestnej činnosti neodradili ani dosiaľ vykonané nepodmienečné tresty odňatia slobody, ale v tomto smere aj obmedzené možnosti jeho nápravy ďalším výkonom trestu, v neposlednom rade aj závažnosť, početnosť a charakter trestnej činnosti ním spáchanej vo forme úmyselného zavinenia. Správne tiež prokurátorka poznamenala, že trestná činnosť obžalovaného vykazuje gradačný charakter, keď doposiaľ za obzvlášť závažný zločin súdený nebol. Takto uložený trest je preto podľa názoru krajského súdu primeraným a spravodlivým, ktorý splní svoju funkciu nielen z hľadiska individuálnej, ale aj generálnej prevencie a zároveň morálne odsúdi konanie obžalovaného.

41. Pokiaľ okresný súd obžalovanému mimoriadne znížil trest postupom podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam, tak porušil zákon v prospech obžalovaného. Tento postup v jeho prípade možný nie je, na čo správne poukázala aj prokurátorka v podanom odvolaní. Je tomu tak z dôvodu, že síce v tejto trestnej veci zrealizoval vyhlásenie o vine, ktoré bolo okresným súdom prijaté, ale vo vzťahu ku zbiehajúcemu sa trestnému činu vydierania v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 31T/113/2018 nielenže neurobil vyhlásenie o vine, ale dokonca trestnú činnosť popieral až do skončenia daného trestného konania na odvolacom súde. Na mimoriadne zníženie trestu týmto postupom tak neboli splnené podmienky.

42. Pretože sa obžalovanému ukladal súhrnný trest, musel krajský súd postupom podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušiť výrok o treste rozsudku Okresného súdu Galanta z 20. februára 2019, sp. zn. 31T/113/2018, právoplatný 1. augusta 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave z 1. augusta 2019, sp. zn. 5To/56/2019, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Uvedený postup je pri ukladaní súhrnného trestu obligatórny.

K tzv. vonkajšej (súdnej) diferenciacii

43. Pokiaľ ide o tzv. vonkajšiu diferenciaciu výkonu trestu odňatia slobody, krajský súd obžalovaného podľa ust. § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. ako páchatel'a obzvlášť závažného zločinu na výkon uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

44. Na rozdiel od okresného súdu, krajský súd u obžalovaného nevzhladol žiadne výnimky z tohto obligatórneho postupu predpokladané ust. § 48 ods. 4 Tr. zák., podľa ktorého súd môže zaradiť páchatel'a aj do ústavu na výkon trestu iného stupňa stráženia, než do ktorého má byť podľa odseku 2 zaradený, ak má so zreteľom na závažnosť trestného činu a mieru narušenia páchatel'a za to, že v

ústave na výkon trestu iného stupňa stráženia bude jeho náprava lepšie zaručená. Takto môže do ústavu na výkon trestu minimálneho stupňa stráženia zaradiť páchateľa aj vtedy, ak bol v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu za úmyselný prečin. Nemôže však do ústavu na výkon trestu s minimálnym alebo stredným stupňom stráženia zaradiť páchateľa, ktorému bol uložený trest odňatia slobody na doživotie, alebo páchateľa obzvlášť závažného zločinu, ktorému bol uložený trest odňatia slobody prevyšujúci pätnásť rokov.

45. Podľa názoru krajského súdu u obžalovaného nie je možné dospieť k záveru, že jeho náprava by bola lepšie zaručená v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Predsa v osobe obžalovaného ide o recidivistu trestnej činnosti, dosiať 10-krát súdne trestaného (11 odsúdenie je za zbiehajúci sa trestný čin), ktorý sa úmyselnej trestnej činnosti dopúšťa opakovane od roku 2003 napriek tomu, že mu za ňu boli viackrát uložené aj nepodmienečné tresty odňatia slobody, ktoré vykonal, naposledy 21. júla 2017 vo veci Okresného súdu Galanta sp. zn. 29T/141/14. Navyše má jeho trestná činnosť zjavne gradačný charakter, keď od prečinov sa „dopracoval“ až k obzvlášť závažnému zločinu drogového charakteru, teda ani so zreteľnom na závažnosť trestnej činnosti, za ktorú sa mu súhrnný trest ukladal, sa takýto záver objektívne ustáliť nedá.

46. Pre úplnosť treba uviesť, že nakoľko krajský súd u obžalovaného neaplikoval v súvislosti s jeho vyhlásením o vine, ktoré okresný súd prijal, mimoriadne zmierňujúce ust. § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam, tak neprichádzal do úvahy ani analogický postup v zmysle ust. § 48 ods. 5 Tr. zák., podľa ktorého pri zaradení páchateľa do ústavu na výkon trestu minimálneho, stredného alebo maximálneho stupňa stráženia nie je súd viazaný ustanoveniami odsekov 2 a 3 ani vtedy, ak schvaľuje dohodu o uznaní viny a prijatí trestu alebo zníži trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby podľa § 39 ods. 2 písm. b).

47. Tento rozsudok bol prijatý jednomyselne (§ 163 ods. 4 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.